

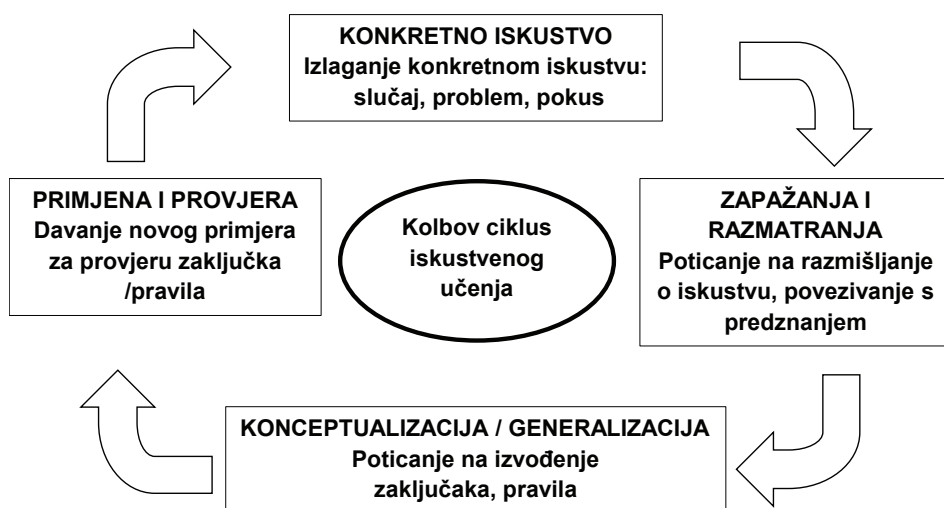
2. Iskustveno učenje

Prisjetite se kako ste se snalazili na vlastitoj studentskoj praksi ili na početku svojega pripravništva. Kako ste se osjećali izloženi novim situacijama i kakva Vam je pomoć bila korisna? Jeste li imali priliku razgovarati s nekim (mentorom / starijim kolegom) o novim iskustvima i njihovoj interpretaciji?

Različite teorije učenja pokušavaju objasniti kako se odvija proces usvajanja novih znanja i vještina. Kognitivističke i konstruktivističke teorije dobro objašnjavaju te procese u klasičnom obrazovnom okruženju ali i u realnim radnim situacijama. Konstruktivisti posebno ističu aspekte važne za učenje: bogatu okolinu i složene situacije te socijalnu interakciju u procesu učenja. Situacije u realnom radnom okruženju uz vodstvo mentora idealno zadovoljavaju uvjete za uspješno učenje.

Kolbov model iskustvenog učenja

No, kako zapravo dolazi do učenja na praksi? Taj se proces može dobro objasniti Kolbovom teorijom iskustvenog učenja (Kolb, 1984). Kolb, kao i ostali konstruktivisti, o učenju govori kao o procesu transformacije vlastitoga iskustva. Prema njemu, učenje se odvija kroz četiri faze prikazane na slici 1.

Slika 1. Kolbov ciklus iskustvenog učenja

Proces učenja može početi u bilo kojoj fazi, ali da bi učenje bilo učinkovito, treba proći kroz sve faze, tj. kroz cijeli ciklus. U klasičnim učionicama učenje često počinje upoznavanjem s pravilima i zaključcima. Za razliku od toga, u realnom radnom okruženju, pa onda i na studentskoj praksi, učenje najčešće počinje nekim konkretnim iskustvom. Student bude izložen nekomu slučaju ili problemu, što dovodi do njegova promišljanja o tom iskustvu. U toj drugoj fazi student interpretira novo iskustvo i povezuje ga s vlastitim predznanjem. Nakon toga nastupa treća faza, u kojoj student gradi apstraktni koncept, opću teoriju, generalizaciju iskustva, odnosno neki opći zaključak. U četvrtoj fazi provjerava izvedena pravila na novom primjeru. Novi primjer dovodi do novoga iskustva i pokreće sljedeći ciklus učenja.

Prema Kolbu, postoje dva načina stjecanja znanja: konkretnim iskustvom, tj. vlastitim praktičnim doživljajem, i apstraktnom generalizacijom/konceptualizacijom. Također postoje dva načina transformiranja iskustva u znanje: refleksijom kroz zapažanja o iskustvu te aktivnim eksperimentiranjem.

Mentorova uloga u iskustvenom učenju

Polazeći od ovoga modela, možemo se zapitati kako pomoći studentu u učenju, odnosno kako biti mentor koji potiče taj proces.

U prvoj fazi, fazi konkretnoga iskustva, mentor odlučuje koje će probleme/zadatke postaviti pred studenta. Zadaci trebaju biti takvi da student zaista može učiti iz njih – ni prelagani ni preteški. Ako su prelagani, neće naučiti ništa novo, a ako su takvi zadaci česti, student može zaključiti da nema mnogo koristi od prakse. Također, može dobiti nerealan dojam o svojim kompetencijama i zaključiti da već zna sve što bi u tom poslu trebalo znati. S druge strane, ako su zadaci preteški, student ih neće moći riješiti i česti preteški zadaci demotivirat će ga. Konstruktivisti bi rekli da zadaci trebaju biti u zoni približnog razvoja, što znači da ih studenti mogu riješiti uz male sugestije/pomoć mentora.

Mentor ima ulogu i u drugoj fazi ciklusa, u kojoj svojim pitanjima može usmjeravati studenta da novo iskustvo povezuje sa znanjima koja već ima, odnosno s teorijskim znanjima koja je stekao na fakultetu. Tu mentor može u mnogom utjecati na studentovu integraciju praktičnog i teorijskog znanja.

Student u trećoj fazi izvodi vlastite generalizacije i zaključke. Mentor može pratiti taj proces i provjeravati što je i kako student zaključio te ga zadavanjem

novoga primjera / konkretnoga iskustva uputiti na provjeru izvedenih zaključaka.

Prema konstruktivistima, učenik – u ovom slučaju student na praksi – jest taj koji transformira vlastito iskustvo i nitko to ne može učiniti umjesto njega, ali mentor može uvelike moderirati cijeli proces. Također, učenju će, uz mentora, doprinijeti suradnja s drugim djelatnicima radne organizacije – učimo iz interakcija s drugim ljudima, a radno okruženje idealno je za takvo učenje.